

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 18 Απριλίου 2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α) Προσωρινή Κυβέρνηση Κρήτης.
- β) Ανόρθωση.
- γ) Γραφεία Ανταλλαγής.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2.1

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β (λάβετε υπόψη ότι δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 δραχμές.	α. 1913
2. Προσφορά 12.000 λιρών των Ελλήνων της Σαμψούντας στο ελληνικό γάντιο.	β. 1893
3. Ο Κωνσταντίνος για πρώτη φορά στο θρόνο.	γ. 18 Μαρτίου 1901
4. Ο πρίγκιπας Γεώργιος απολύει το Βενιζέλο.	δ. 1911
5. Πτώχευση της Ελλάδας.	ε. 19 Μαΐου 1919
	στ. 1912
	ζ. 26 Φλεβάρη 1905

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Α2.2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Βενιζέλος μετά την απόλυσή του από το Γεώργιο δημοσίευσε στην εφημερίδα «Θέρισο» των Χανίων, την οποία εξέδιδε ο ίδιος, πέντε πολύκροτα άρθρα με το χαρακτηριστικό τίτλο «Γεννηθήτω φως».
2. Σε μια δεκαετία (1922-1931) οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν περίπου κατά 50%.
3. Η βρετανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα, αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών.
4. Η δεύτερη φάση του διαγμού των Ποντίων οργανώθηκε από τον ίδιο τον Κεμάλ στη Σαμψούντα το Μάιο του 1919.
5. Μετά το 1870 εκφράστηκε η αναγκαιότητα διορισμού περισσότερων υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα.
6. Το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων ανήγειρε ξύλινα παραπήγματα για τη στέγαση των προσφύγων.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Β1

Πώς διαμορφώθηκε η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων βουλευτών και το εκλογικό σύστημα στην Ελλάδα κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Καταγράψετε τις σχετικές με το προσφυγικό ζήτημα διπλωματικές πράξεις (συνθήκες, συμφωνίες, σύμφωνα φιλίας), που υπέγραψε η Ελλάδα κατά την περίοδο 1924 – 1930. (Να μην αναφερθείτε στις συνέπειές τους στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας.)

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα στοιχεία των παραθεμάτων, του πίνακα και τις ιστορικές σας γνώσεις να καταγράψετε γιατί η Ελλάδα οδηγήθηκε σε οικονομικό αδιέξοδο κατά το Μικρασιατικό πόλεμο (μονάδες 12) και πώς αντιμετωπίστηκε αυτό από την ελληνική κυβέρνηση (μονάδες 13).

(Η απάντηση των δύο ερωτημάτων μπορεί να δοθεί σε ενιαίο κείμενο.)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η άνατροπή της οικονομικής βάσεως της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδος, απεγύμνωσε και την νομισματική κυκλοφορία των ημών του στηρίγματός της, κατέστησεν δέ αυτήν αποτόμως ακάλυπτον.

Αλέξανδρος Διομήδης,

*Τά οικονομικά της Ελλάδος πρό και μετά την 1^η Νοεμβρίου 1920,
Αθήναι, 1922, σ.21.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η πολιτειακή μεταβολή του Νοεμβρίου του 1920, δηλαδή η εκλογική ήττα του Κόμματος των Φιλελευθέρων, και ο συνεπαγόμενος οικονομικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τις δυνάμεις της Entente¹ σήμαναν την ακύρωση των συμμαχικών πιστώσεων. Άρα τα τραπεζογραμμάτια της ΕΤΕ² που κυκλοφόρησαν με βάση αυτή τη ρύθμιση έμειναν ακάλυπτα.[...]

Αν και η καταγραφή του συνολικού εσωτερικού χρέους που χρηματοδότησε τις πολεμικές επιχειρήσεις είναι έξω από τους στόχους αυτού του κειμένου, αξίζει να αναφερθεί η σύναψη αναγκαστικού εσωτερικού δανείου με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος, δημοσιονομική άλλωστε πρωτοτυπία του ελληνικού κράτους και της κυβέρνησης Γούναρη. Η ιδιόρρυθμη αυτή χρηματοδότηση της συνεχιζόμενης Μικρασιατικής Εκστρατείας προκρίθηκε ως ταμειακό μέσο, καθώς η κυβέρνηση αδυνατούσε να συνάψει εξωτερικό δάνειο, ενώ δεν επιθυμούσε την περαιτέρω έκδοση τραπεζογραμματίων. Σύμφωνα με το Νόμο 2749 της 25^{ης} Μαρτίου τα χαρτονομίσματα της ΕΤΕ διχοτομήθηκαν: το αριστερό τμήμα (οι «σταύροι») με την προσωπογραφία του πρώτου Διοικητή Γ. Σταύρου κυκλοφορεί κανονικά, αλλά στη μισή ονομαστική αξία. Το δεξί τμήμα με το θυρεό («τα στέμματα») μεταβλήθηκε σε προσωρινή ομολογία του αναγκαστικού δανείου. Με τον τρόπο αυτό η νομισματική

¹ «Αντάντ», αναφέρεται η συμμαχία στο σχολικό βιβλίο.

² Συντομογραφία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

κυκλοφορία, που ξεπερνούσε τα 3.100.000.000 δραχμές, μειώθηκε κατά το 50%, ενώ το δάνειο εκδόθηκε στο άρτιο με 6,5% τόκο και προθεσμία εξόφλησης την 1^η Απριλίου 1943.[...] Το αναγκαστικό δάνειο του 1922 επικρίθηκε ότι διασάλευε την εμπιστοσύνη του κοινού προς τα τραπεζογραμμάτια και ότι έπληξε δυσανάλογα τα περισσότερα φτωχά στρώματα του πληθυσμού. Το ίδιο ταμειακό μέτρο εφαρμόστηκε τον Ιανουάριο του 1926, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι έκτακτες δαπάνες για την εγκατάσταση των προσφύγων.

Μπρέγιαννη Αικ., «Οικονομικός εκσυγχρονισμός, πολεμική συγκυρία και πολιτική μετάβαση 1910-1926», στο *Νόμισμα και Νομισματικές Κρίσεις στην Ελλάδα, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*, σ. 190-192.

Πίνακας

Έτος	Έσοδα (Άμεσοι – Έμμεσοι Φόροι) σε εκατομμύρια δραχμές	Έξοδα (Αμυντικές – Υπόλοιπες δαπάνες) σε εκατομμύρια δραχμές
1918	460	1.446
1919	560	1.354
1920	720	1.683
1921	970	2.473
1922	1.910	3.458

(Ο πίνακας στηρίζεται σε σχετικό πίνακα και σε γραφική παράσταση των στοιχείων των εσόδων, που περιλαμβάνονται στο σχετικό άρθρο. Η αναγωγή από το γράφημα έγινε κατά προσέγγιση + /- 5% και αφορά το σύνολο των καταγεγραφομένων εσόδων του ελληνικού κράτους.)

Γιώργος Μητροφάνης, «Τα δημόσια οικονομικά - Οικονομική ανόρθωση και πόλεμοι 1909-1922», *Ιστορία Νέου Ελληνισμού 1770-2000*.
Ελληνικά Γράμματα, τ. 6, σ. 122 και 127.

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου και του παραθέματος να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) τι γνωρίζετε για τις κύριες πλουτοπαραγωγικές πηγές του Πόντου;
Μονάδες 15
- β) πώς διαμορφώθηκε η κίνηση του εμπορίου στον Πόντο μέχρι και τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα.
Μονάδες 10

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η οικονομία του Πόντου στηριζόταν περισσότερο στη γεωργική παραγωγή και το εξαγωγικό και εισαγωγικό εμπόριο καθώς και στην έντονη συναλλακτική ζωή και σαν συνέπεια, στις τραπεζικές εργασίες, παρά στη βιομηχανία, της οποίας οι αρχές θα αναφανούν πολύ αργότερα, όταν πια μια σκληρή και αδυσώπητη συγκυρία θα βάλει την εφιαλτική της τελεία στην ελληνική μεγάλη τραγωδία του 1922 [...].

Αντίθετα, παρά τη γεωργική μορφή της οικονομίας της περιοχής (φυτική παραγωγή) άκμαζε η βιοτεχνία, όπως η χρυσοχοΐα, η λειτουργία, η σιδηρουργική και η ναυπηγική ιστιοφόρων, φυσικά.

Η δενδροκομία είχε στην περιοχή του Πόντου εξαιρετική σπουδαιότητα, χάρη στη μεγάλη γονιμότητα του εδάφους της. Γύρω από τη Ριζούντα παράγονταν πορτοκάλια, πατάτες, κρεμμύδια. Η επαρχία Τραπεζούντας είχε σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι, βούτυρο, τυρί και όσπρια. Οι επαρχίες Κερασούντας, Τρίπολης και ένα μέρος της Τραπεζούντας είχαν τεράστια παραγωγή φουντουκιών. Κέντρο εξαγωγής των φουντουκιών ήταν η Κερασούντα, από την οποία εξάγονταν κάθε χρόνο γύρω στις 20.000 τόνοι που προοριζόνταν για τη Μασσαλία, το Αμβούργο, την Τεργέστη, τη Νέα Υόρκη και τη Ρωσία.

Η περιοχή Αμισού και Πάφρας, εκτός από δημητριακά, ήταν περίφημη για τα καπνά της, που η παραγωγή της ανερχόταν περίπου σε 7.000 τόνους. Καπνά εξαιρετικά είχαν και τα Πλάτανα, κοντά στην Τραπεζούντα.

Γιώργος Λαμψίδης, *Οι πρόσφυγες του 1922*,
Εκδ. Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 32.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η Τραπεζούντα ήταν κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου. Τα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα σε ετήσια βάση εκτιμούνται γύρω στα 48.000.000 γαλλικά φράγκα ενώ 1.000 περίπου πλοία διαφόρων χωρών φιλοξενούνταν στο λιμάνι της κάθε χρόνο.

Παρθένας Τσοκτουρίδου, *Η Τραπεζούντα - κέντρο ελληνισμού στον Πόντο* (Ιστορική Μελέτη που απέσπασε τον έπαινο "NANA KONTOY")
www.progoniki, Ιστολόγιο της Παρθένας Τσοκτουρίδου